

Idrætsanlæg i Danmark

Tilstand og behov for økonomi til reovering

Resultatet af spørgeskemaundersøgelse blandt halinspektører i Danmark

September 2011

Udgivelsesdato : Rev. 9.september 2011
Projekt : 69.1003.14
Udarbejdet : René Johansson og Karen Munk

INDHOLDSFORTEGNELSE		SIDE
1	BAGGRUND	2
2	MATERIALE OG METODE	2
2.1	Besvarelser	2
2.2	Besøg på udvalgt idrætsanlæg	4
3	RESULTATER	4
3.1	Antal idrætsanlæg og -bygninger	5
3.2	Bruttoetageareal og bebygget areal	6
3.3	Vurdering af behov for midler til renovering	7
3.4	Vurdering af idrætsanlæggenes generelle tilstand	17
3.5	Tilstand af de enkelte bygninger/bygningsdele	18
3.6	Planer for vedligehold og modernisering	22
4	OPSAMLING	27

1 BAGGRUND

Lokale- og Anlægsfonden har bedt Grontmij A/S om at gentage gennemførelse af en spørgeskemaundersøgelse blandt halinspektørerne i Danmark, som opfølgning på undersøgelsen fra 2008. Ønsket har været at skabe et samlet groft overblik over idrætsanlæggenes tilstand og det samlede behov for økonomi til renovering af anlæggene. Lokale- og Anlægsfonden havde forinden haft kontakt med Halinspektørforeningen i Danmark, der dækker et bredt udsnit af idrætshallerne i Danmark. Foreningen medlemmer skønnedes at have et godt indblik i idrætshallernes drift og tilstand. Foreningen tilbød hjælp med fremskaffelse af e-mailadresser på medlemmerne til brug for undersøgelsen.

For at kunne udforme og afgrænse spørgsmålene har det været ønsket at inddrage byggeteknisk ekspertise. Denne ekspertise er også benyttet til vurdering af, hvorvidt halinspektørernes angivelser svarer til de vurderinger, byggetekniske eksperter ville give ved vurdering af idrætsanlæggene.

2 MATERIALE OG METODE

Undersøgelsen er foretaget blandt medlemmer af Halinspektørforeningen i Danmark. Fra foreningen blev leveret post- og e-mailadresser på 541 medlemmer.

Efter tilretning af spørgeskemaet fra 2008 undersøgelsen blev der

15. april 2011: Udsendt 541 elektroniske skemaer fra Grontmij A/S

18. april 2011: Udsendt brev med link til undersøgelsen til de medlemmer, hvis e-mail adresser var ugyldige

26. april 2011: Rykket elektronisk 1. gang

6. maj 2011: Rykket elektronisk 2. gang

9. maj 2011: Rykket pr. brev 1. gang med link til undersøgelsen til medlemmer med ugyldige e-mailadresser

26. maj 2011: Sendt en 3. rykker til de 46 medlemmer, der var kommet langt i besvarelsen af undersøgelsen med en anmodning om at gøre besvarelsen færdig

31. maj: Undersøgelsen lukket

Efter modtagelse af svarene blev 1 idrætsanlæg gennemgået fysisk for at vurdere, i hvilken grad der er overensstemmelse mellem besvarelsene i spørgeskemaet og de konkrete bygningsmæssige forhold, der er spurgt til i undersøgelsen. Efterfølgende er det blevet vurderet, hvor vidt antallet af besvarelser i hver enkelt økonomi kategori svarer overens med Grontmij's erfaringer fra de besigtigede haller. Og ud fra dette er antallet revideret.

2.1 Besvarelser

Af de 541 udsendte elektroniske skemaer kunne de 73 ikke afleveres (fejl i e-mailadressen eller forældede e-mail adresser). Til disse 73 medlemmer blev der sendt et brev med et link til den elektroniske undersøgelse. 2 breve kom tilbage med adressaten ukendt.

Blandt de resterende 468 skemaer blev

- 143 besvaret fuldt ud
- 80 er blevet åbnet, men ikke fuldendt (disse er ikke medregnet i opgørelsen)
- 15 har valgt ikke at svare, da en kollega allerede havde udfyldt spørgeskemaet

Svarprocent på den elektroniske undersøgelse: $143/(468-80)$ er 36,8.

Af de 71 der fik brev med link til undersøgelsen blev

- 10 besvaret fuldt ud,
- 2 besvaret delvist (ikke medregnet i undersøgelsen)

Svarprocent på papirundersøgelsen: $10/71$ er 14,1.

Samlet svarprocent for undersøgelsen: $153/(468+71)$ er **28,4**.

Samlet er der lidt færre svar 153 i 2011 end i 2008, hvor 160 medlemmer besvarede undersøgelsen. Den samlede svarprocent vurderes at være ret lav – det havde været ønskeligt med mindst 50 % besvarelse af hensyn til vurdering af, hvorvidt resultaterne er repræsentative for medlemmernes besvarelser.

6 af de, der ikke har svaret, har sendt en mail om, hvorfor de ikke vil / kan svare. Årsagerne er typiske:

- Nyt job uden for "branchen"
- Manglende tid
- Hallen står over for nedrivning
- Hallen er nyrenoveret
- Der er ingen renoveringsplaner

54 af respondenter har udover besvarelsen i 2011 også svaret ved sidste undersøgelse i 2008.

Vurdering af resultater vedrørende behov for økonomi til renovering

Med udgangspunkt i halinspektørernes samlede besvarelser, er der foretaget et skøn over de samlede udgifter til renovering af idrætsidrætsanlæggene i Danmark. Skønnet er foretaget ud fra det samlede antal haller i Danmark indenfor de undersøgte haltyper i forhold til det tilsvarende antal haller, som halinspektørerne tilsammen har ansvar for.

Der er i den samlede vurdering af økonomisk behov foretaget justeringer af de beløbsintervaller, som halinspektørernes besvarelser resulterer i. Disse justeringer er foretaget med udgangspunkt i besvarelserne fra hvert af områderne, fra bygningsgenmængangene og Grontmij's øvrige erfaringer fra tilstandsvurdering og renovering af forskellige idrætsanlæg – se de enkelte afsnit og kap. 4. Opsamling.

Det har været et ønske at se, hvordan den skønnede tilstand af idrætsanlægget og det skønnede behov for midler til renovering har ændret sig i perioden 2008-2011. Der er foretaget sammenligninger af data for de idrætsanlæg, som har indgået i begge undersøgelser.

2.2 Besøg på udvalgt idrætsanlæg

Der blev udvalgt et idrætsanlæg, som blev besigtiget med henblik på en stikprøve af besvarelsenerne. Dog var kravet, at idrætsanlægget skulle mindst indeholde en svømmehal og en hal.

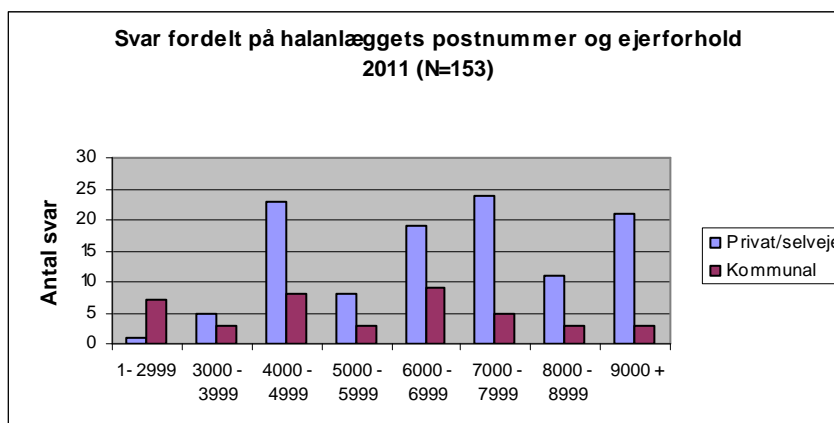
Besvarelsen for det udvalgte anlæg er fyldestgørende, men ikke helt svarende til de faktiske forhold på idrætsanlægget. Der var et par enkelte ting, som bør nævnes:

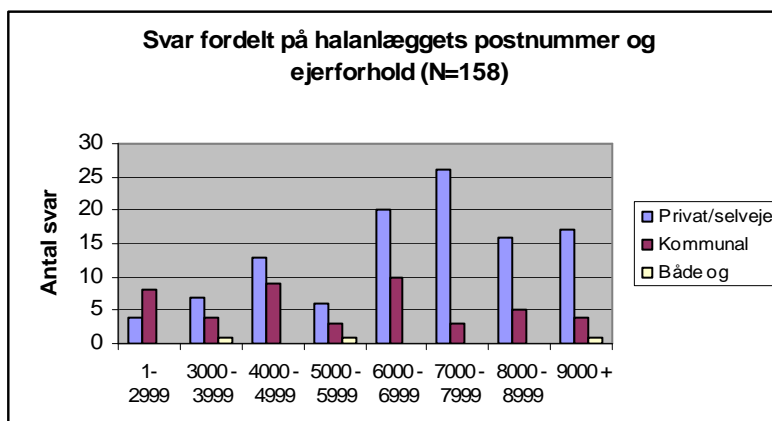
- Både svømmehal og hal står inden for en kort årrække, med store moderniseringsprojekter. Projekter hvor der ikke er afsat penge, hverken i besvarelsen eller i hallens budgetter.
- Ukendt tilstand på ledninger i jord, kloak m.m. Der var dog ingen visuelle problemer/skader på disse. Dette er også i overensstemmelse med vores erfaringer, det vurderes derfor, at der generelt i undersøgelsen ligger en oversat udgift på dette område.
- Installationer og bassin står overfor en gennemgribende renovering, da de er af ældre dato.
- Tag er utæt og står til udskiftning.
- For små beløb til istandsættelse af omklædningsrum.

3 RESULTATER

Idrætsanlæggene, som 153 halinspektører har ansvar for, fordeler sig på postnumre som på figuren nedenfor. Det ses, at der er besvarelser fra alle landsdele. Der er dog overvægt af besvarelser fra Syd- og vestsjælland samt Jylland, når det gælder de private/selvejende idrætsanlæg. De kommunale anlæg er samlet ringere repræsenteret, men fordeler sig til gengæld jævnt over hele landet.

Den geografiske fordeling af idrætsanlæg, der indgår i undersøgelsen, adskiller sig ikke væsentligt fra fordelingen i 2008 undersøgelsen. Det gælder også forholdet mellem private og kommunale anlæg.

3.1 Antal idrætsanlæg og -bygninger

De enkelte halinspektører kan have ansvar for et eller flere idrætsanlæg – 2 af respondenterne har ansvar for 5 anlæg. I alt har de 153 halinspektører tilsammen angivet at have ansvar for 193 idrætsanlæg. Af de 230 anlæg er de 131 selvejende/private og de 62 kommunale.

Hvor mange idrætsanlæg har du ansvar for?	Procent	Antal svar	Antal idrætsanlæg i alt	Heraf Privat/selveje	Heraf Kommunal
1	82	126	126	98	28
2	12	19	38	21	17
3	3	5	15	12	3
4	6	1	4	0	4
5	1	2	10	0	10
Total	100	153	193	131	62

Idrætsanlæggene består af forskellige antal og kombinationer af haller, gymnastiklokal, svømmefaciliteter m.m. Samlet har halinspektørerne ansvar for i alt 553 haller fordelt på følgende typer:

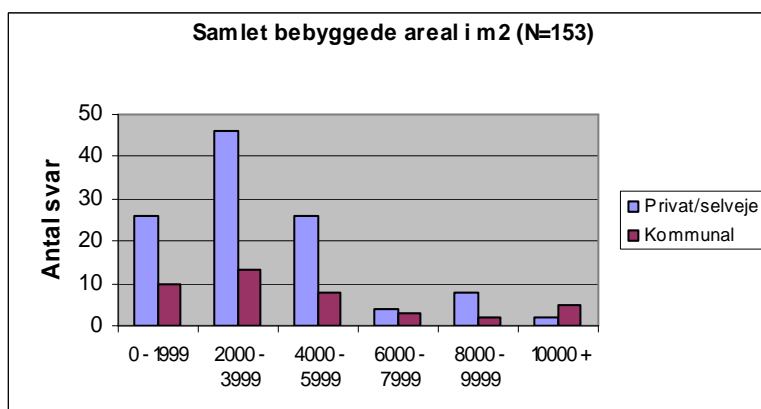
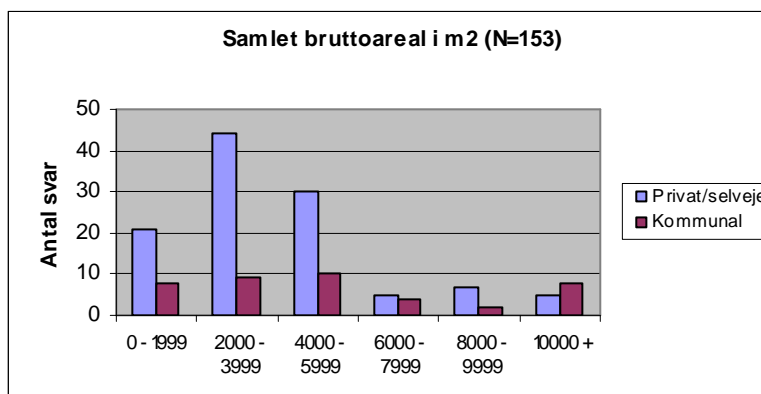
Antal haller og fordeling på type	Antal 2008	Antal 2011
Idrætshaller over 800 m ² , antal:	255	231
Idrætslokaler og gymnastiksale 300 m ² - 799 m ²	74	80
Idrætslokaler/gymnastiksale under 300 m ²	114	121
Svømmehaller min. 25 m bassin	61	59
Svømmehaller under 25 m	16	57
Skøjtehaller	1	5
Antal haller/ enheder i alt	521	553

Det samlede antal haller repræsenteret i undersøgelsen er altså lidt flere, end ved undersøgelsen i 2008, til trods for en smule færre svar. For at vurdere, hvor stor en del af det samlede antal idrætsanlæg undersøgelsen dækker er anvendt Lokale- og Anlægsfondens facilitetsstatistik fra 2008. Facilitetsstatistikken er baseret på kommunernes egen registrering af forskellige idrætsanlæg fordelt på størrelse og type. Her ved fremgår, at de tilsvarende haller udgør i alt ca. 4900 haller svarende til ca. 9 gange så mange, som undersøgelsen dækker.

Det er ikke muligt at opgøre de enkelte typer af haller efter private/selvejende og kommunale, da der ved valg af metode har været lagt vægt på, at undersøgelsen var en "grov" undersøgelse. Halinspektørerne har skullet give oplysninger om anlæggets generelle tilstand indenfor forskellige områder, men ikke opgjort for hver enkelt bygning.

3.2 Bruttoetageareal og bebygget areal

Halinspektørerne har opgivet tal for dels det samlede bebyggede areal og dels for det samlede bruttoareal for anlægget/anlæggene. Resultaterne er opdelt i private/selvejende idrætsanlæg og kommunale anlæg.

3.3 Vurdering af behov for midler til renovering

For at få et billede af det samlede behov for økonomi til renovering af idrætshallerne blev deltagerne bedt om at skønne omkostningerne til renovering på forskellige bygningsdele indenfor 6 beløbskategorier. Det var muligt at angive særligt store, specifikke beløb som supplement til svarkategoriernes beløbsrammer. En første beregning af det samlede behov blev foretaget ved at tage udgangspunkt i middelværdien for hver af svarkategoriernes beløbsrammer og multiplicere disse med antal svar i hver af kategorierne. Desuden blev medregnet de beløb, som var angivet i kategorien > 3 mio. kr.

Halinspektørernes vurdering af behov for udgifter til renovering fremgår af nedenstående tabeller. De 153 halinspektørers angivelser viser efter denne metode et samlet, skønnet behov for ca. 425 millioner kr. (426.875.000,- kr.) for de undersøgte idrætsanlæg.

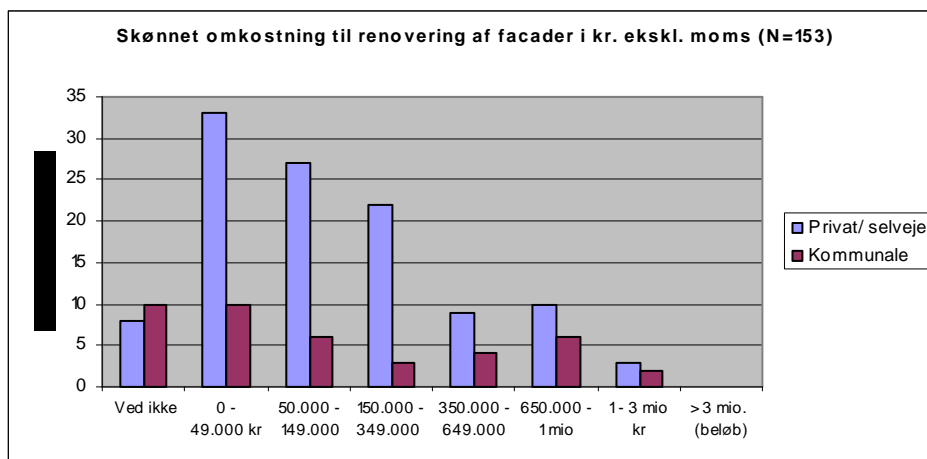
Beløbene er fordelt efter, om idrætsanlæggene er private/selvejende eller kommunale. Svar fra halinspektørerne, der er ansvarlige for både private og kommunale idrætsanlæg, er opført under "både og".

	Samlet beløb i alt	Privat/selveje	Kommunale	Både og
2011 153 svar	426.875.000	294.425.000	132.450.000	0
2008 160 svar	542.200.000	300.925.000	224.200.000	17.075.000
Stigning/fald i %	-18 %			

2011 54 "gengangere"	143.125.000	88.075.000	39.000.000	0
2008 54 "gengangere"	171.375.000	121.600.000	50.025.000	0
Stigning/fald i %	-16 %			

Den samlede opgørelse af halinspektørernes angivne behov for økonomi er baseret på summering af oplysninger om behov for økonomi til renovering af forskellige bygningsdele. Det samlede resultat og fremgår af tabeller og figurer nedenfor. I hver af tabellerne er tilføjet det samlede resultat fra 2008 undersøgelsen.

Renovering facader, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	18	11,8	0	8	0	10	0
0 - 49.000 kr.	25.000	43	28,1	1.075.000	33	825.000	10	250.000
50.000 - 149.000	100.000	33	21,6	3.300.000	27	2.700.000	6	600.000
150.000 - 349.000	250.000	25	16,3	6.250.000	22	5.500.000	3	750.000
350.000 - 649.000	500.000	13	8,5	6.500.000	9	4.500.000	4	2.000.000
650.000 - 1 mio.	825.000	16	10,5	13.200.000	10	8.250.000	6	4.950.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	5	3,3	10.000.000	3	6.000.000	2	4.000.000
Total 2011		153	100	40.325.000	112	27.775.000	41	12.550.000
Total 2008		160	100	64.600.000	111	34.650.000	46	29.700.000
Stigning/fald i %				-35 %				

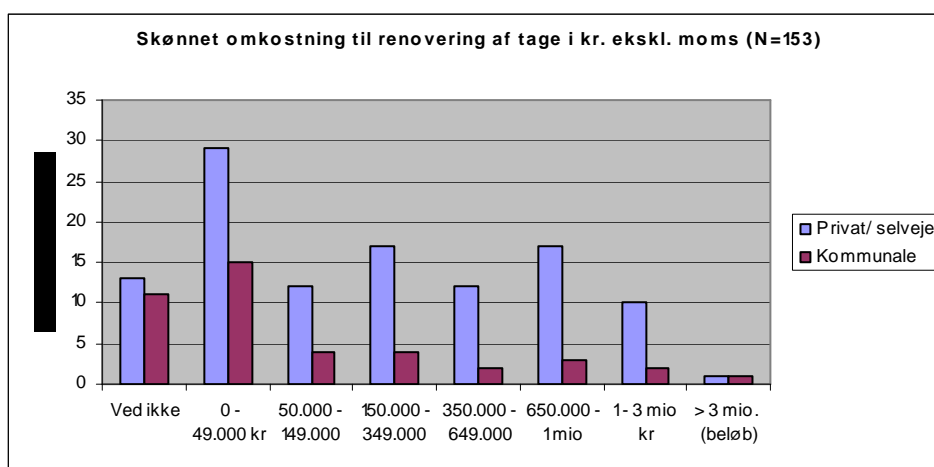

De angivne omkostninger til renovering af facader er faldet med 35 % i forhold til 2008. Vi skønner, at halinspektørernes vurdering af de udvendige facaders tilstand er lidt for positiv i forhold til vurderingen af omkostningerne (se afsnit 3.5).

De samlede omkostninger til renovering af facader skønnes at være i størrelsesorden 29 – 63 mio. kr.

Renovering af tage, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	24	15,7	0	13	0	11	0
0 – 49.000 kr.	25.000	44	28,8	1.100.000	29	725.000	15	375.000
50.000 – 149.000	100.000	16	10,5	1.600.000	12	1.200.000	4	400.000
150.000 – 349.000	250.000	21	13,7	5.250.000	17	4.250.000	4	1.000.000
350.000 – 649.000	500.000	14	9,2	7.000.000	12	6.000.000	2	1.000.000
650.000 – 1 mio.	825.000	20	13,1	16.500.000	17	14.025.000	3	2.475.000
1 – 3 mio. kr.	2.000.000	12	7,8	24.000.000	10	20.000.000	2	4.000.000
	Total	151	98,8	55.450.000	110	46.200.000	41	9.250.000
> 3 mio. (beløb)	Andre beløb	2(1)	1,3	7.500.000	1	4.500.000	1	3.000.000
Total 2011		153	100	62.950.000	111	50.700.000	42	12.250.000
Total 2008		160	100	79.900.000	111	55.650.000	46	24.125.000
Stigning/fald i %				-18 %				

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

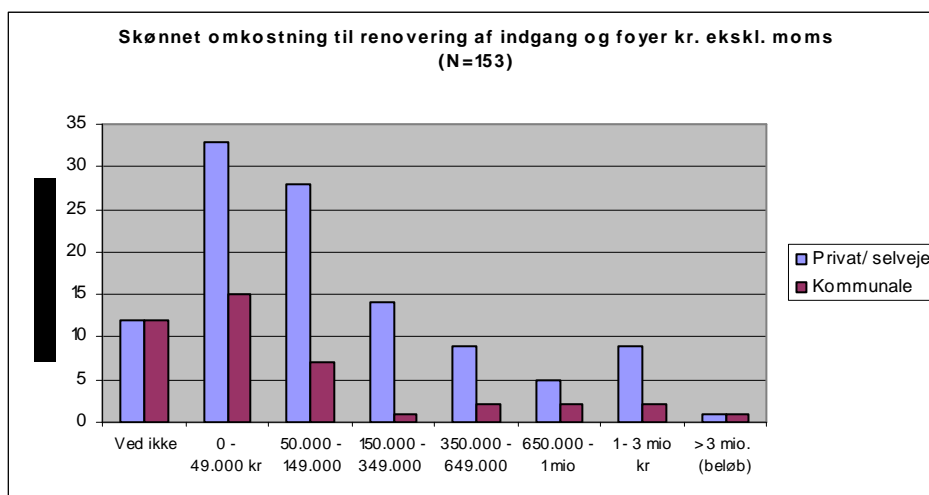
Halinspektørernes vurdering af tagenes tilstand skønnes lidt for positiv i forhold til vurderingen af omkostningerne (se afsnit 3.5).

Samtidig vurderes tyngden af besvarelserne til at ligge lavt. Vi vurderer, at tyngden normalt ligger i området 150.000-649.000 kr. Dette kan skyldes kommunernes forskellige måde at forvalte økonomien på – fx, at ekstrabevillinger ikke medregnes i beløb til almindelig løbende vedligeholdelse.

Omkostninger til renovering af tage skønnes at være 57 – 114 mio. kr.

Renovering af indgang og foyer, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms

Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/ selveje	Privat/ selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	24	15,7	0	12	0	12	0
0 - 49.000 kr.	25.000	48	31,4	1.200.000	33	825.000	15	375.000
50.000 - 149.000	100.000	35	22,9	3.500.000	28	2.800.000	7	700.000
150.000 - 349.000	250.000	15	9,8	3.750.000	14	3.500.000	1	250.000
350.000 - 649.000	500.000	11	7,2	5.500.000	9	4.500.000	2	1.000.000
650.000 - 1 mio.	825.000	7	4,6	5.775.000	5	4.125.000	2	1.650.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	11	7,2	22.000.000	9	18.000.000	2	4.000.000
	Total	151	98,8	41.725.000	110	33.750.000	41	7.975.000
> 3 mio. (beløb)	Andre be- løb	2(0)	1,3	6.000.000	1	3.000.000	1	3.000.000
Total 2011		153	100	47.725.000	111	36.750.000	42	10.975.000
Total 2008		160	100	47.100.000	111	27.075.000	46	18.850.000
Stigning/fald i %				6 %				

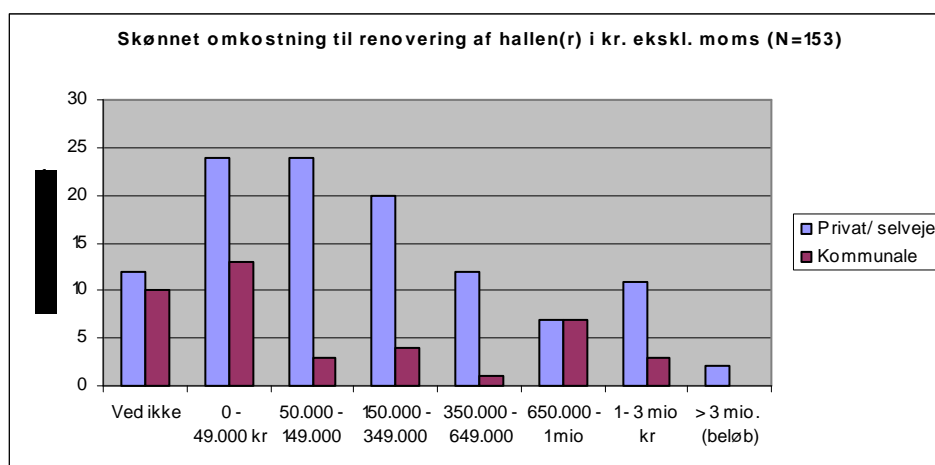

Halinspektørernes vurdering af hallernes tilstand er lidt for positiv i forhold til vurderingen af omkostningerne (se afsnit 3.5).

Omkostninger til renovering af indgange og foyer skønnes at udgøre 35 - 79 mio. kr.

Renovering af hallen, vurdering af udgift (ej svømmehal) i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	22	14,4	0	12	0	10	
0 - 49.000 kr.	25.000	37	24,2	925.000	24	600.000	13	325.000
50.000 - 149.000	100.000	27	17,6	2.700.000	24	2.400.000	3	300.000
150.000 - 349.000	250.000	24	15,7	6.000.000	20	5.000.000	4	1.000.000
350.000 - 649.000	500.000	13	8,5	6.500.000	12	6.000.000	1	500.000
650.000 - 1 mio.	825.000	14	9,2	11.550.000	7	5.775.000	7	5.775.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	14	9,2	28.000.000	11	22.000.000	3	6.000.000
	Total	151	98,8	55.675.000	110	41.775.000	41	13.900.000
> 3 mio. (beløb)	Andre beløb	2(1)	1,3	8.000.000	2	8.000.000	0	0
Total 2011		153	100	63.675.000	112	49.775.000	41	13.900.000
Total 2008		160	100	71.475.000	111	57.675.000	46	22.875.000
Stigning/fald i %				-7 %				

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

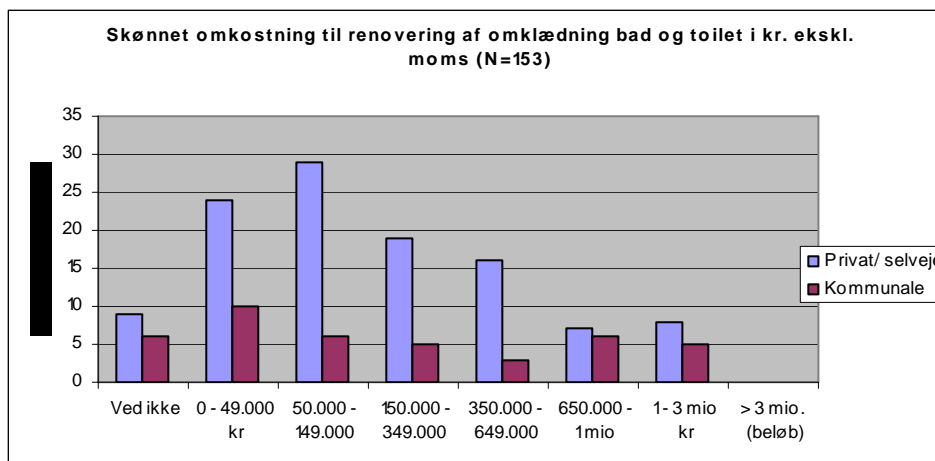

Halinspektørernes vurdering af hallernes tilstand er lidt for positiv i forhold til vurderingen af omkostningerne (se afsnit 3.5).

Samlet skønnes udgifter til indvendig renovering af hallerne at være 49 – 104 mio. kr.

Renovering Omklædning, bad, toilet, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	15	9,8	0	9	0	6	0
0 - 49.000 kr.	25.000	34	22,2	850.000	24	600.000	10	250.000
50.000 - 149.000	100.000	35	22,9	3.500.000	29	2.900.000	6	600.000
150.000 - 349.000	250.000	24	15,7	6.000.000	19	4.750.000	5	1.250.000
350.000 - 649.000	500.000	19	12,4	9.500.000	16	8.000.000	3	1.500.000
650.000 - 1 mio.	825.000	13	8,5	10.725.000	7	5.775.000	6	4.950.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	13	8,5	26.000.000	8	16.000.000	5	10.000.000
	Total	153	97,5	56.575.000	112	38.025.000	41	18.550.000
> 3 mio. (beløb)	Andre beløb	0,0	0,0	0	0	0	0	0
Total 2011		153	100	56.575.000	112	38.025.000	41	18.550.000
Total 2008		160	100	85.625.000	111	48.775.000	46	36.000.000
Stigning/fald i %				-31 %				

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

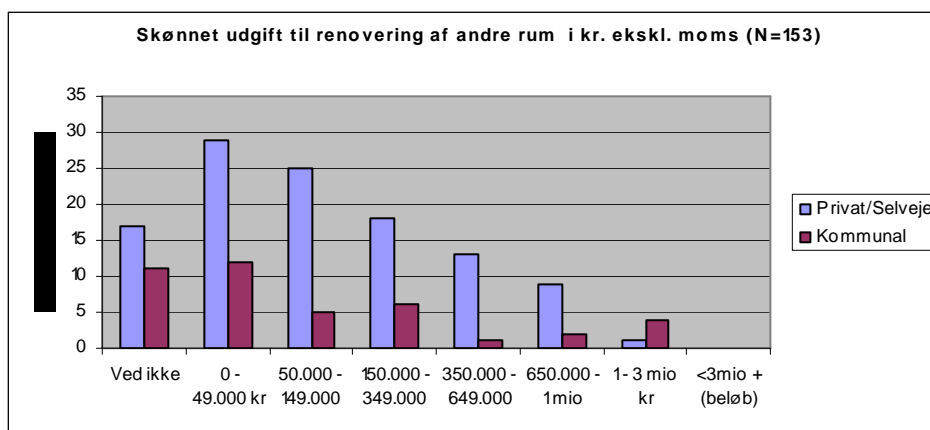

Det vurderes, at generelt nedtones udgifter til renovering af omklædningsrum i forhold til andre rum, fx foyer m.m. Det er vores vurdering, at der ligger større udgifter gemt i disse rum, fordi der normalt kun udføres afhjælpning og ikke modernisering af rummene. Det skønnes, at der burde være flere vurderinger i området 350.000 kr. – 1.mio kr.

Justeret herfor skønnes behov for udgifter til renovering af omklædnings- og badeforhold at være 43 – 98 mio. kr.

Renovering af andre rum, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	28	18,3	0	17	0	11	0
0 - 49.000 kr.	25.000	41	26,8	1.025.000	29	725.000	12	300.000
50.000 - 149.000	100.000	30	19,6	3.000.000	25	2.500.000	5	500.000
150.000 - 349.000	250.000	24	15,7	6.000.000	18	4.500.000	6	1.500.000
350.000 - 649.000	500.000	14	9,2	7.000.000	13	6.500.000	1	500.000
650.000 - 1 mio.	825.000	11	7,2	9.075.000	9	7.425.000	2	1.650.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	5	3,3	10.000.000	1	2.000.000	4	8.000.000
	Total	153	100,0	36.100.000	112	23.650.000	41	12.450.000
>3mio. (beløb)	Andre beløb	0	0	0	0	0	0	0
Total 2011		153		36.100.000	112	23.650.000	41	12.450.000
Total 2008		160		38.900.000	111	23.575.000	46	15.125.000
Stigning/fald i %				-3 %				

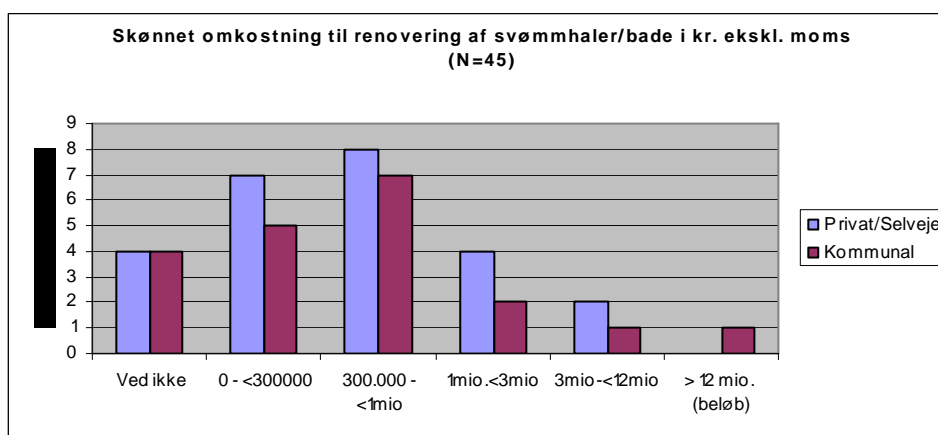
* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

Behov for økonomi til renovering af andre rum f.eks. teknikrum, lokaler til administration m.v. skønnes at være af størrelsesorden 27 – 61 mio. kr.

Renovering af svømmehal/bad, vurdering af udgift (45 har svømmehal) i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	8	17,8	0	4	0	4	0
0 - <300.000	150.000	12	26,7	1.800.000	7	1.050.000	5	750.000
300.000 - <1mio.	750.000	15	33,3	11.250.000	8	6.000.000	7	5.250.000
1 mio.<3 mio.	2.000.000	6	13,3	12.000.000	4	8.000.000	2	4.000.000
3 mio.-<12 mio.	7.500.000	3	6,7	22.500.000	2	15.000.000	1	7.500.000
	Total	44	97,8	48.750.000	25	30.750.000	19	18.000.000
> 12 mio. (beløb)	Andre beløb	1	2,2	12.000.000	0	0	1	12.000.000
Total 2011		45	100,0	59.550.000	25	30.050.000	20	29.500.000
Total 2008		47	100,0	92.650.000	27	26.325.000	19	56.325.000
Stigning/fald i %				-33 %				

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 12 mio. kr.

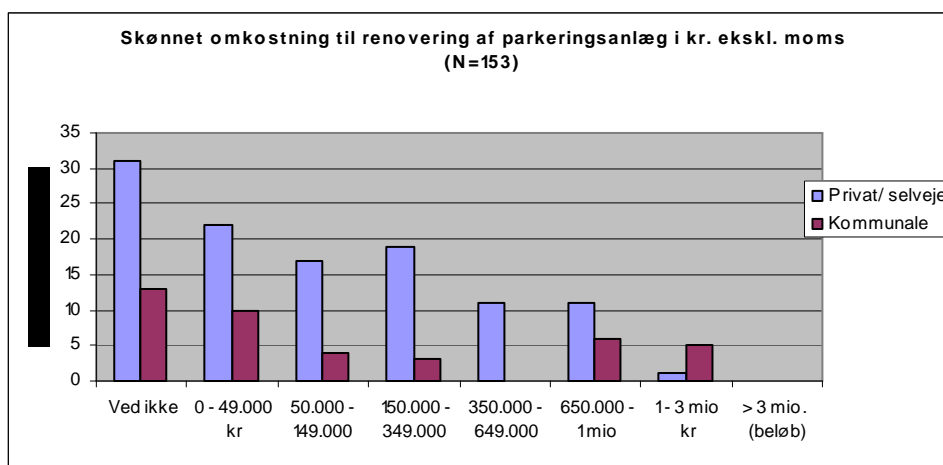

Det er tydeligt, at usikkerheden omkring udgifter til renovering af svømmehaller er stor, idet 8 ud af 45, der har svømmehal har angivet "ved ikke". Samtidig er det modstridende, at der er et fald i den samlede økonomi og at besvarelserne fra 2011 indeholder 39 flere svømmehaller. Derfor vurderer vi, at de oplyste beløb til renovering af svømmehaller er sat meget lavt. Derfor kan der ligge en udgift i at udbring/udskiftning af installationerne, jævnfør resultaterne af besøg på idrætsanlæg, der viser, en nedprioritering af udskiftning af installationerne, sandsynligvis grundet økonomi.

Det er kun 4, som har angivet højere beløb end 3 mio. kr. til renovering af svømmehaller. I Grontmij har vi erfaring for, at for 3 mio. kr. ikke er tilstrækkeligt til renovering af svømmehaller, hvor der typisk er skader i selve bassinerne. Generelt skønnes der behov for minimum 12 – 18 mio. kr. til renovering af svømmehaller til det mest nødvendige – altså ikke en gennemgående renovering. Besvarelserne i kategorien 0 – 300.000 kr. skønnes snarere at skulle ligge i kategorien 1 mio. kr. > 3 mio. kr. Det skønnes, at behov for økonomi til renovering af de undersøgte svømmehaller samlet vil ligge i intervallet 129 – 331 mio. kr.

Renovering af parkeringsanlæg, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	44	28,8	0	31	0	13	0
0 - 49.000 kr.	25.000	32	20,9	800.000	22	550.000	10	250.000
50.000 - 149.000	100.000	21	13,7	2.100.000	17	1.700.000	4	400.000
150.000 - 349.000	250.000	22	14,4	5.500.000	19	4.750.000	3	750.000
350.000 - 649.000	500.000	11	7,2	5.500.000	11	5.500.000	0	0
650.000 - 1 mio.	825.000	17	11,1	14.025.000	11	9.075.000	6	4.950.000
1 - 3 mio. kr.	2.000.000	6	3,9	12.000.000	1	2.000.000	5	10.000.000
	Total	153	100,0	39.925.000	112	23.575.000	41	16.350.000
> 3 mio. (beløb)	Andre beløb	0	0,0	0	0	0	0	0
Total 2011		153	100	39.925.000	112	23.575.000	41	16.350.000
Total 2008		160	100	46.075.000	111	27.100.000	46	15.650.000
Stigning/fald i %				-9 %				

* Tallet i parentes angiver antal besvarelser i kategorien, der er opgivet som eksakt beløb – de øvrige er indregnet med 3 mio. kr.

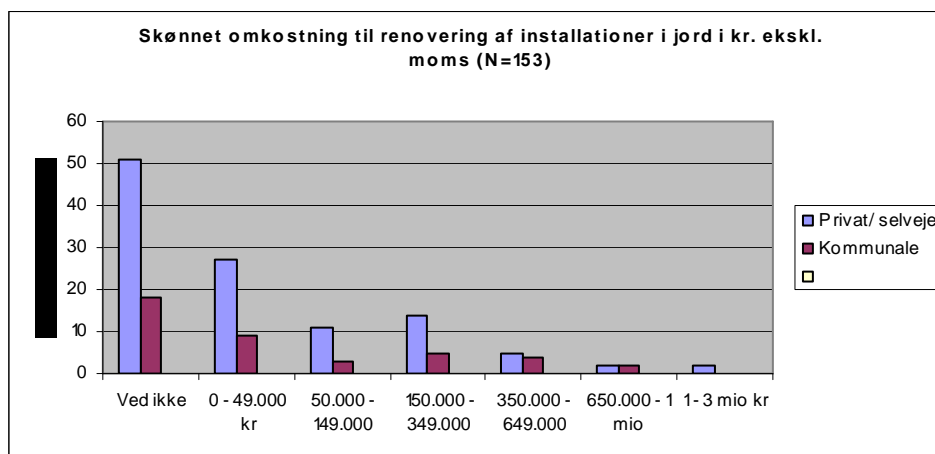

Vi vurderer, at tyngden af besvarelserne for omkostninger til renovering af parkeringsanlæg ligger meget lavt, samtidig med at hver 4. har svaret "ved ikke". Vi vurderer, der ligger to ting i dette:

- 1) P-pladserne er et område, hvor ansvaret ikke er klart afgrænset i forhold til, hvem der har ansvaret for hvad.
- 2) Der er ikke fokus på dette område, hvilket betyder, at der først sker noget, når der er huller i asfalten.

Det skønnes, at flere af besvarelserne burde ligge i kategorierne 50.000 – 349.000kr. Ved justering herfor skønnes behov for økonomi til renovering af parkeringsanlæggene at være 38 – 82 mio. kr.

Renovering af installationer i jord, vurdering af udgift i kr. ekskl. moms								
Svarkategori	Beregnet værdi	Antal i alt	Procent	Samlet beløb	Privat/selveje	Privat/selveje	Kommunale	Kommunale
Ved ikke	Ved ikke	69	45,1		51	0	18	0
0 - 49.000 kr.	25.000	36	23,5	900.000	27	675.000	9	225.000
50.000 - 149.000	100.000	14	9,2	1.400.000	11	1.100.000	3	300.000
150.000 - 349.000	250.000	19	12,4	4.750.000	14	3.500.000	5	1.250.000
350.000 - 649.000	500.000	9	5,9	4.500.000	5	2.500.000	4	2.000.000
650.000 - 1 mio.	825.000	4	2,6	3.300.000	2	1.650.000	2	1.650.000
1 - 3 mio. Kr.	2.000.000	2	1,3	4.000.000	2	4.000.000	0	0
Total 2011	Total	153	100,0	18.850.000	112	13.425.000	41	5.425.000
Total 2008		160	100	15.875.000	111	10.100.000	46	5.550.000
Stigning/fald i %				24 %				

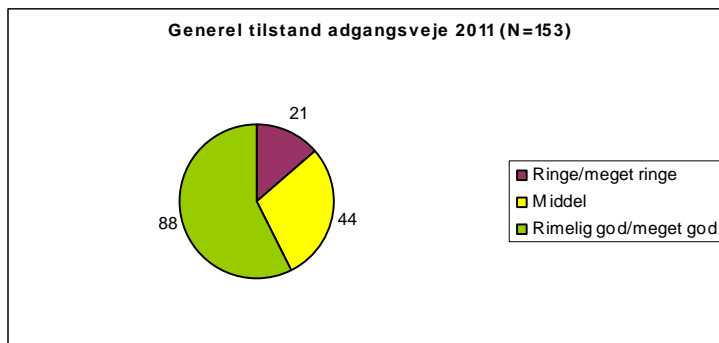
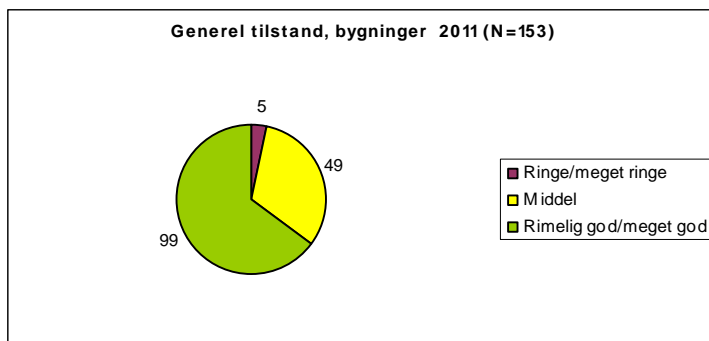

Vi vurderer, at tyngden af besvarelserne vedr. Omkostninger til installationer i jord ligger meget lavt, samtidig med at næsten hver 2. har svaret "ved ikke". Det tyder på, at der ikke er fokus på dette område fx i drifts- og vedligeholdelsesplanerne eller før, at der er problemer. Derfor kan der ligge en udgift til udbedring af ledningerne jævnfør resultaterne af besøg på idrætsanlægget, der viser, at der er ringe kendskab til status på installationer i jord. Det skønnes, at en del flere besvarelser burde ligge i intervallet 150.000 – 649.000 kr.

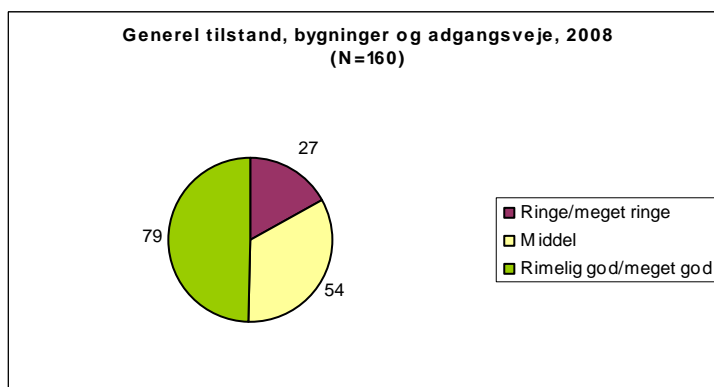
Samlet skønnes behov for økonomi til renovering af installationer i jord for de undersøgte idrætsanlæg at være 27 – 60 mio. kr.

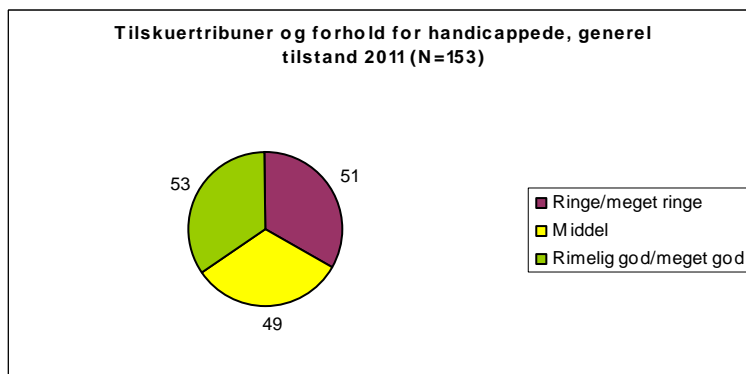
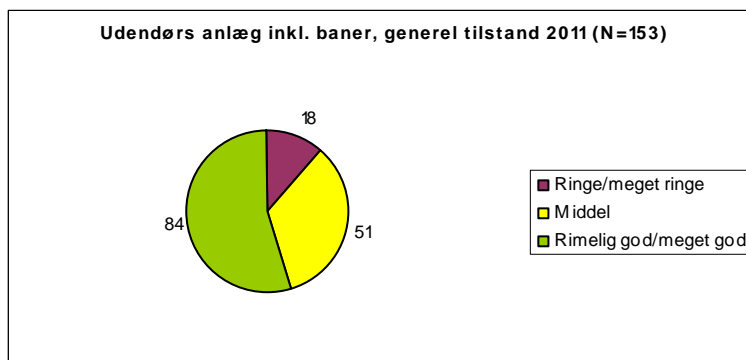
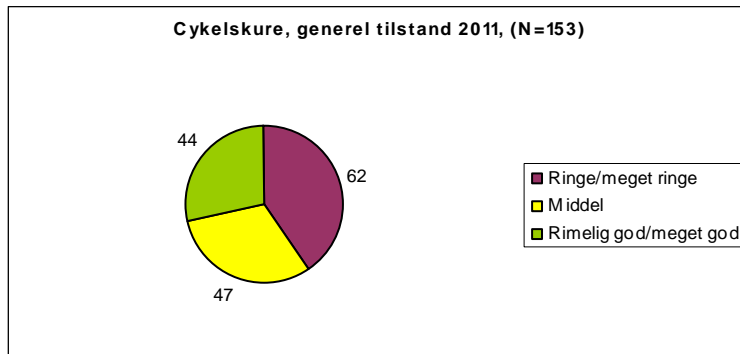
3.4 Vurdering af idrætsanlæggenes generelle tilstand

Idrætsanlæggenes vurderes generelt at være i god stand såvel for bygninger adgangsvveje som for udendørs anlæg i øvrigt. Dog vurderer halinspektørerne, at forholdene for cykelskure og for tilskuertribuner inklusive handicapforhold som værende ringere. På flere af områderne er vurderingerne bedre, end det viste sig i 2008 undersøgelsen. Nedenfor ses vurderinger vedr. generel tilstand af bygninger og adgangsvveje. Spørgeskemaets kategorier "ringe" og "meget ringe" er slået sammen og tilsvarende er kategorierne rimelig "god"/"meget god".

Det ses, at over halvdelen vurderer tilstanden som rimelig god/meget god. Især vurderingen af bygningers tilstand er positiv, hvor næsten ingen (vurderer) tilstand som ringe eller meget ringe. Til sammenligning ses nedenfor vurderingen fra undersøgelsen i 2008, der var knapt så positiv.

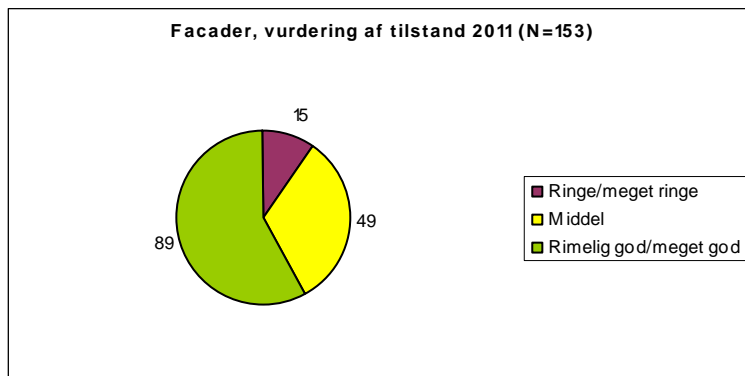

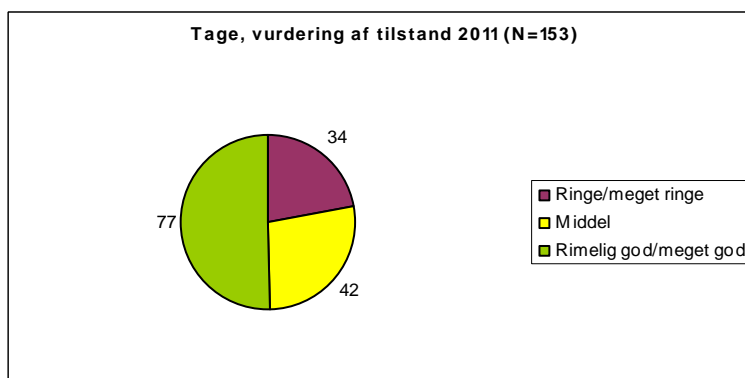
Ovenfor ses vurdering af generel tilstand for cykelskure, baner samt tilskuertribuner og handicapforhold. Det ses, at især tilstand af cykelskure og tilskuertribuner inkl. handicapforhold får dårlige karakterer af halinspektørerne, idet ca. 1/3 giver dem karakteren ringe/meget ringe.

3.5 Tilstand af de enkelte bygninger/bygningsdele

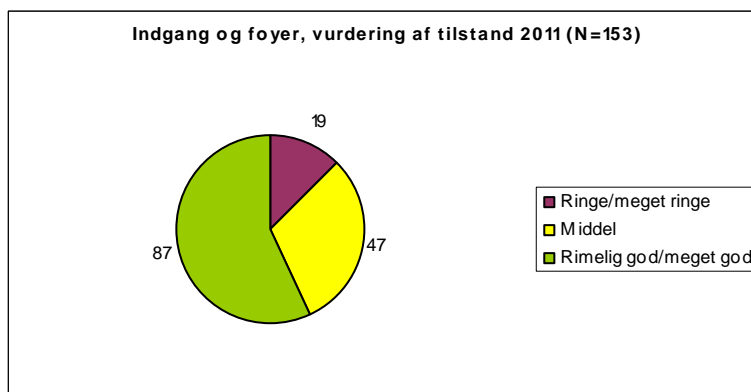
I de følgende figurer vises halinspektørernes vurdering af tilstanden på en række forskellige dele af bygninger/anlæg.

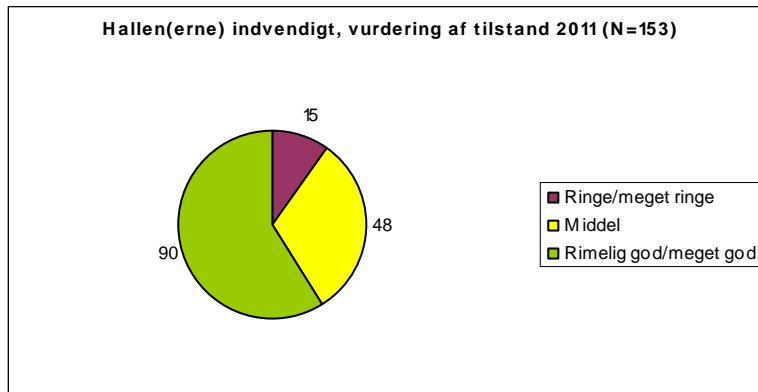

Som det ses, er det 90 % af halinspektørerne, som vurderer de udvendige facaders tilstand som middel eller bedre. Dette er nok lidt for positivt set i forhold til de vurderede omkostning her til. I forhold til vurderingen fra 2008 er den generelle tilstand af facaderne blevet forbedret.

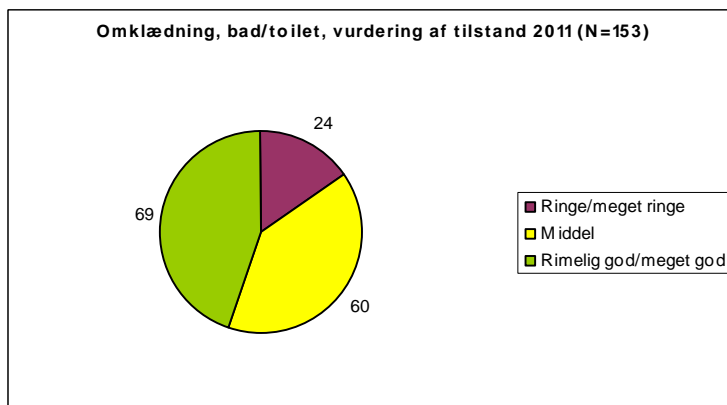

Som det ses, er det 50 % af halinspektørerne, som vurderer de tagenes tilstand som rimelig god/meget god. Ca. hver femte halinspektør vurderer facader og tage som værende ringe eller meget ringe. Det vurderes generelt, at være en for positiv vurdering af tagenes tilstand.

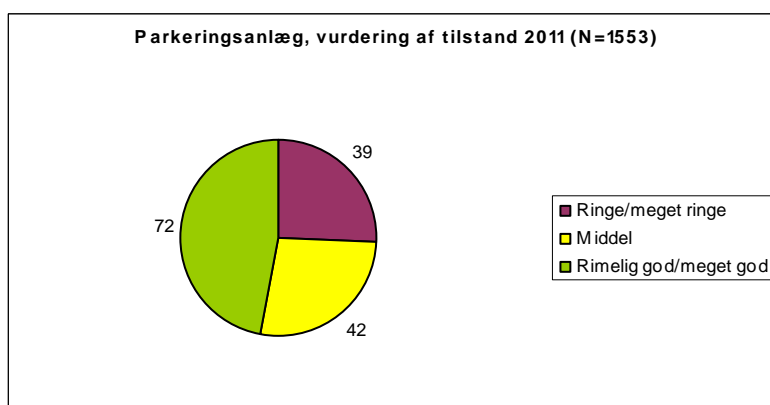
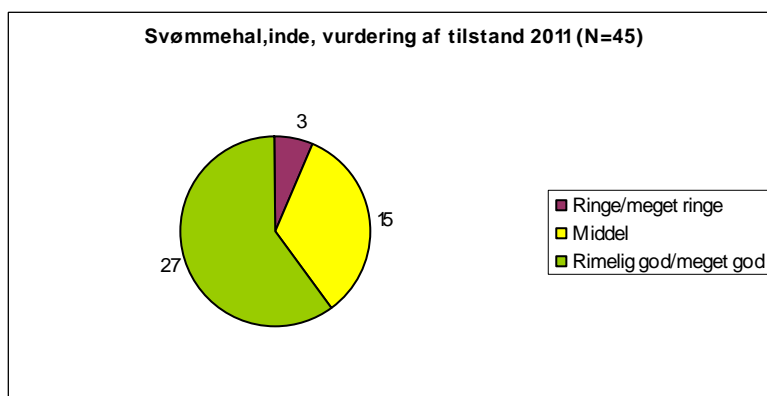
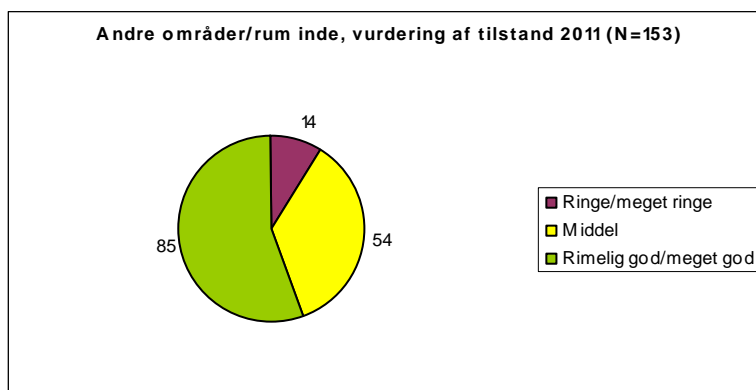

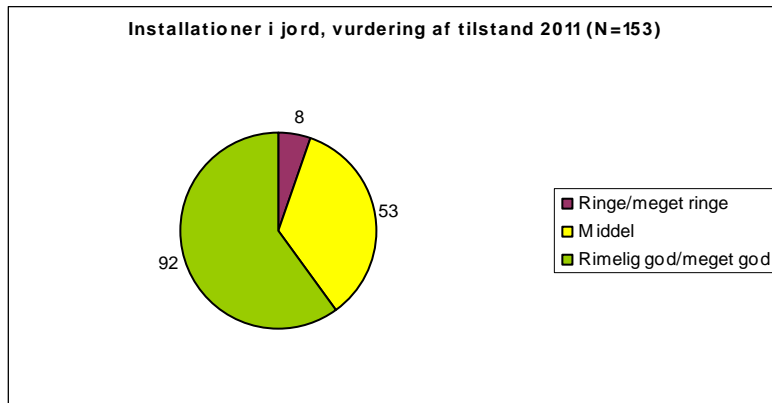

Vurdering af selve hallen og indgang og foyer indvendigt er noget mere positiv, idet over halvdelen vurderer, at tilstanden er rimelig god eller meget god.

Vurdering af tilstand i omklædning, bad og toiletter, skønner vi, gennemsnitligt er lidt for optimistisk. Den besigtigelse, som supplerede undersøgelsen, viste, at bygningsgennemgangens resultat var knapt så positivt, som halinspektørerne vurderede på dette område. Det er desuden Grontmij's erfaring fra besigtigelser af omklædnings- og baderum, at forholdene på de ældre haller generelt ikke er nutidige dvs. de lever ikke op til den bygningsstandard, der kræves i dag. Vi skønner, at der er en del idrætsanlæg, som trænger til et løft for at leve op til dagens standard for disse rum.

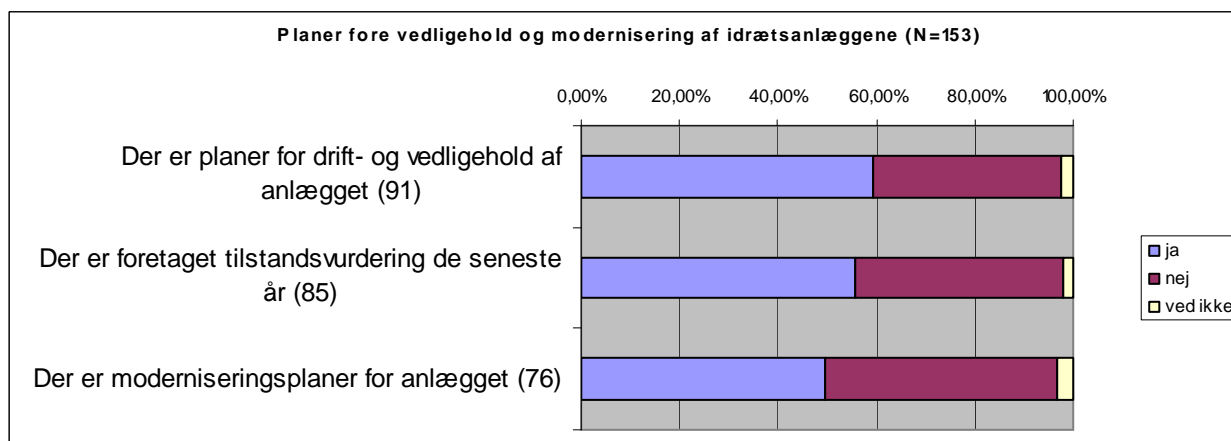

Lidt overraskende er det, at forholdene vedr. installationer i jord vurderes så positivt. Grontmij's erfaring fra bygningsgennemgange er, installationer i jord typisk ikke medtages i bygningsvejernes drifts- og vedligeholdelsesplaner. Samtidig med at næsten hver anden svar ved ikke til hvilke omkostninger på installationerne i jord. Med en bygningsmasse af ældre dato har vi erfaring for, at der ofte er skader på kloakledninger i jord. Vi skønner derfor, at der meget vel kan være skjulte forhold, som trænger til renovering på idrætsanlæggene.

Da svarprocenten er lav, er der en vis risiko for at sammenligningen af resultater mellem de 2 undersøgelser indebærer en relativt stor usikkerhed. Derfor har vi sammenlignet resultaterne fra halinspektørerne på de 54 idrætsanlæg, som indgår i både 2011 undersøgelsen og i undersøgelsen fra 2008. Deres vurdering af idrætsanlæggenes tilstand fremgår af bilaget. Generelt understøtter resultaterne fra de 54 ændringer, som er beskrevet ovenfor.

3.6 Planer for vedligehold og modernisering

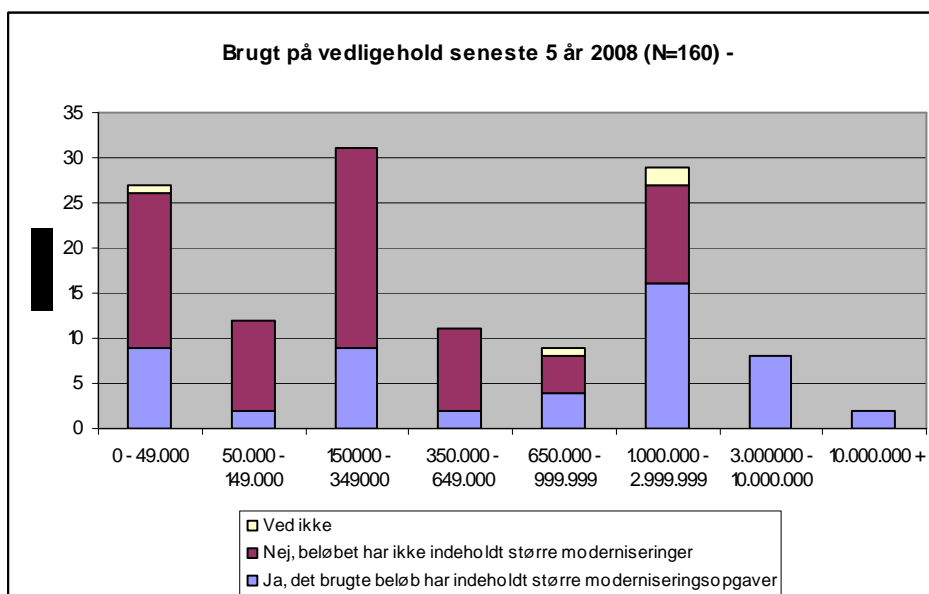
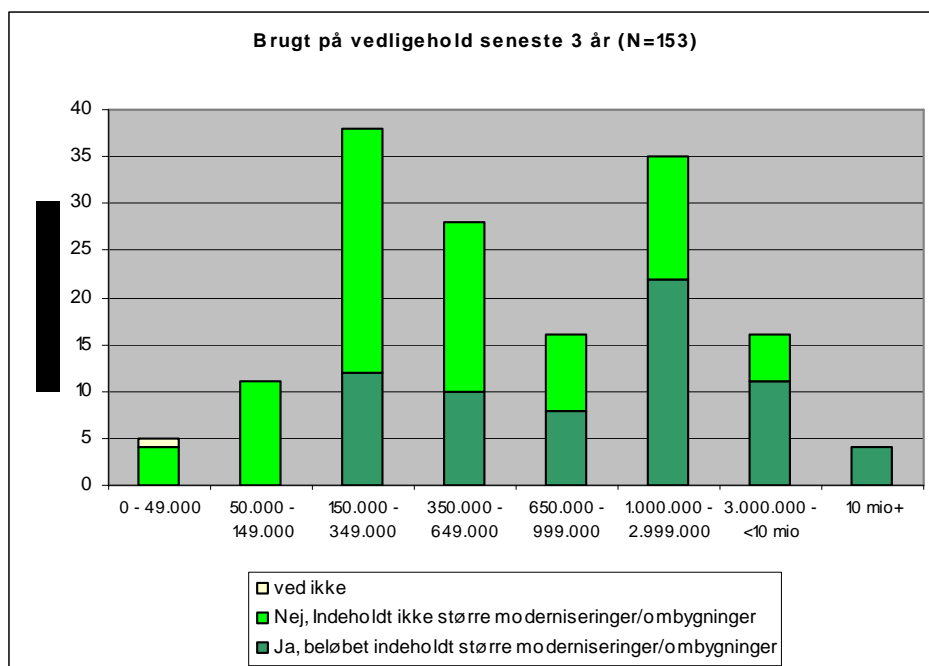
I undersøgelsen er halinspektørerne bedt om at angive, hvilke planer der er for vedligehold og modernisering af idrætsanlæggene. Figuren nedenfor viser, halinspektørernes svar på, om der er planer for vedligehold og modernisering af idrætsanlæggene.

Det er overraskende, at der er så få – kun halvdelen af halinspektørerne svarer ja til, at der er en drifts- og vedligeholdelsesplan, godt nok på en lav besvarelses procent, men alligevel.

Midler til vedligehold

Figuren nedenfor viser fordeling af de brugte midler til renovering grupperet i kategorier. Det viser relativt mange idrætsanlæg, hvor der er forbrugt 1-3 mio. kr. på vedligehold. Det kunne tyde på, at evt. ekstrabevillinger er medtaget. Det er da også næsten halvdelen af halinspektørerne, der angiver, at beløbet har omfattet moderniseringer/ombygninger i det brugte beløb.

Figuren ovenfor viser halinspektørernes tilsvarende svar på beløb forbrugt til vedligehold de seneste 5 år fra 2008 undersøgelsen, der tilsvarende viser, at mange har angivet beløb i størrelsesorden 1-3 mio. kr.

Ved at summere de eksakt opgivne beløb, som halinspektørerne har opgivet, fås i alt forbrugt til vedligehold seneste 3 år på **kr. 256.604.000** imod det opgivne beløb i 2008 på kr. 187.027.815 (dog de seneste 5 år). Tages der højde for at perioderne ikke er lige lange, svarer det til, at der på 5 år ville være brugt **427 mio. kr.** (256 mio./3*5). Det tyder på en væsentlig stigning i anvendte beløb til vedligehold (over 100 %!).

Har det brugte beløb indeholdt større moderniseringer/ombygninger?	Total	
	Procent	Antal
Ja	43,8	67
Nej	55,5	85
Ved ikke	0,7	1
Total	100,0	153

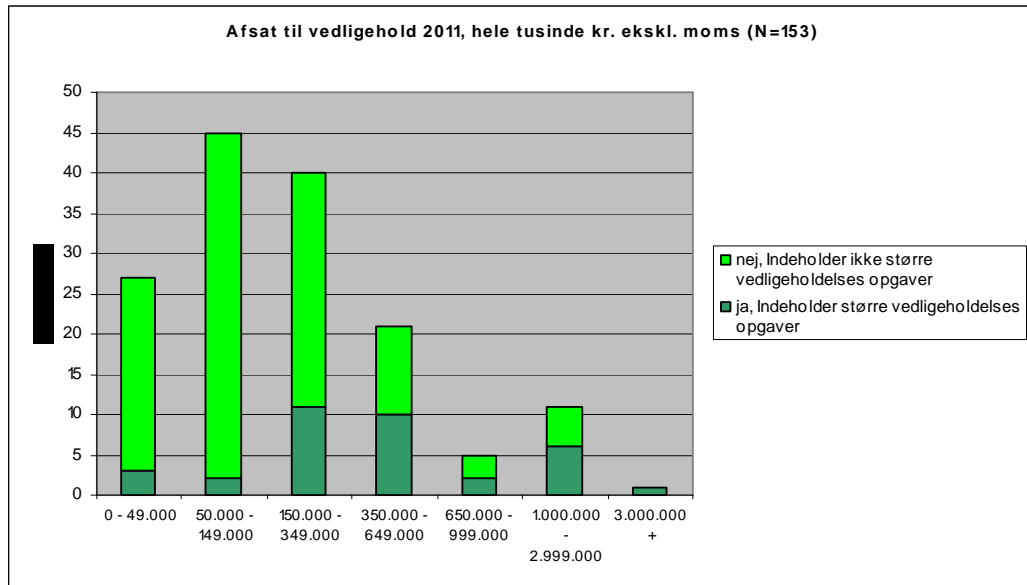
Vi har set på svarene for de 54 idrætsanlæg, som indgår i begge undersøgelser for at se, om der ses samme udvikling.

I 2008 opgav disse at have brugt 124.571.322 kr. på vedligehold de seneste 5 år. I 2011 angiv de samme at have brugt 124.981.000 kr. på vedligehold, men kun de seneste 3 år. Tages der højde for at perioderne ikke er lige lange, ville de 124 mio. kr. svare til 207 mio. (124/3*5)kr. for en 5-årig periode. Det er også en væsentlig stigning, som dog ikke er så markant.

Blandt de, der har svaret ja til, at det forbrugte beløb på renovering har indeholdt større moderniseringer/ombygninger, er der flest, der omhandler

- nye tage
- nye installationer fx ventilationsanlæg og belysningsanlæg
- nye gulve hallen

Halinspektørerne blev spurgt om, hvor meget der er afsat til vedligehold for 2011, og har opgivet eksakte beløb – resultatet vises i figuren nedenfor, grupperet i beløbsintervaller.

Ved at summere de beløb, der jævnfør halinspektørerne er afsat til vedligehold i 2011 fås i alt **kr. 46.444.000,-**. Det er kun ca. halvdelen (67), som har opgivet beløb.

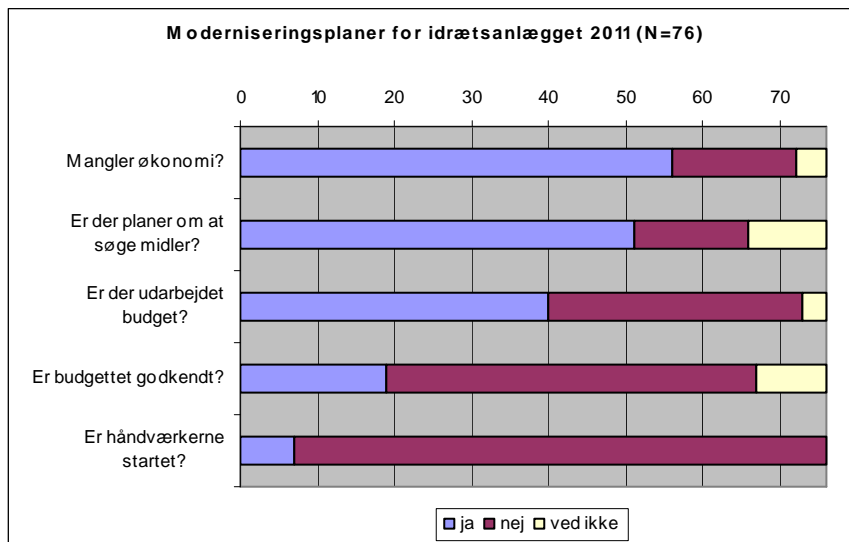
Som tidligere nævnt, er der også her en del, som har angivet meget lave beløb, som vi har tolket som hele tusinde kr. Beløbet ovenfor er renset herfor og justeret.

Oplysningerne om midler afsat til vedligehold af de 54 idrætsanlæg, der indgår i begge undersøgelser, tyder på at der i 2011 er afsat væsentligt færre midler til vedligehold i forhold til oplysningerne for 2008. Således oplyser halinspektørerne, at der for 2011 er afsat i alt ca. **10 mio. kr.** (9.486.000kr.). Tilsvarende tal for 2008 udgør samlet ca. **25 mio. kr.** (25.422.000,-kr.)

Moderniseringsplaner og økonomi hertil

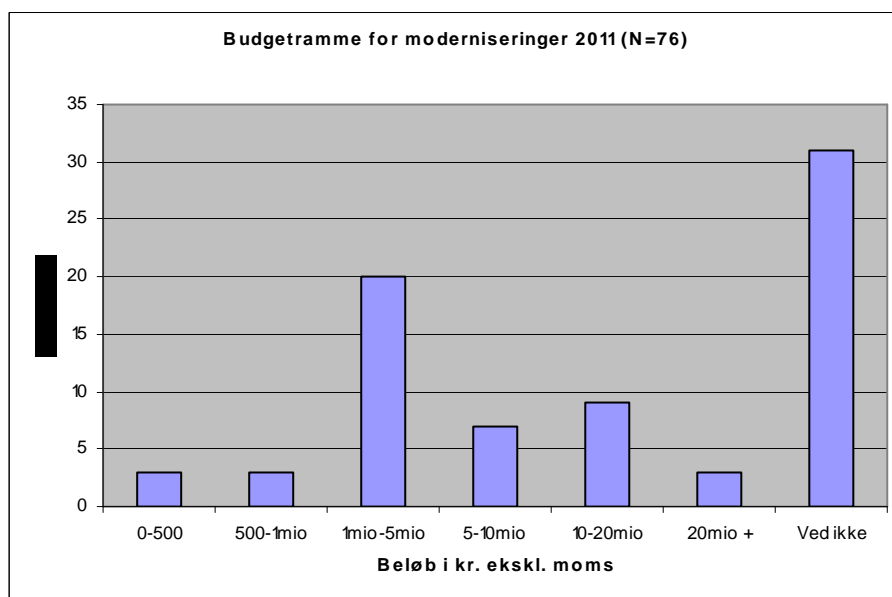
I undersøgelsen svarer ca. 50 % af halinspektørerne (76 besvarelser), at der er moderniseringsplaner for idrætsanlæggene.

Status på moderniseringsplanerne fremgår af figuren nedenfor. Svarene er fra de 76 halinspektører, der har bekræftet, at der er moderniseringsplaner for idrætsanlægget (ene).

Blandt de 76 halinspektører, der svarer "ja" til, at der er et budget for modernisering af idrætsanlæggene, angiver 45 hvilken budgettramme, der er herfor. De øvrige 31 har svaret "ved ikke" til spørgsmålet om budgettrammen.

Som tidligere er der også i nærværende undersøgelse en del, som har angivet meget lave beløb. Vi har vurderet, at de meget lave beløb (fx 50 eller 100), skal forstås som beløb i hele tusinde kr. Vi har justeret herfor. Tilsammen opgiver halinspektørerne, at budgettrammen for modernisering i 2011 er kr. **308.802.000,- ekskl. moms** (2008: 879.152.800 – 55 halinspektører)

Ved at summere de angivne budgettrammer, som hver af de 45 halinspektører angiver, fås en samlet budgettramme på **kr. 308.802.000,-** (justeret som nævnt tidligere).

For de 54 idrætsanlæg, der har indgået i begge undersøgelser er det tilsvarende tal for **2011 (25 svar) ca. 150 mio. kr.** (150.275.000) og for **2008 ca. 400 mio. kr.** (22 svar) Dette tyder på, at der også afsættes færre midler til modernisering af anlæggene.

4 OPSAMLING

Undersøgelsen af behov for midler til renovering af idrætsanlæg i Danmark er foretaget som en opfølgning på undersøgelsen i 2008.

Undersøgelse af idrætsanlæggenes tilstand og behov for renovering har vist sig at være et kompliceret område, der ikke så nemt lader sig afdække gennem spørgeskemaundersøgelser udelukkende stilet til halinspektørerne gennem Halinspektørforeningen. Det har fortsat vist sig dels, at Halinspektørforeningens medlemmer ikke dækker antallet af idrætsanlæg, og dels har antallet af indkomne svar været relativt lavt. Undersøgelsens samlede resultater må derfor tages med et vist forbehold.

Forholdet mellem private/selvejende idrætsanlæg, som der er flest repræsenterede af i undersøgelsen, og de kommunale idrætsanlæg, er modsat Lokale- og Anlægsfondens facilitetsstatistik fra 2008. Dette har betydning for den samlede vurdering af behov for renovering og behov for økonomi hertil.

Undersøgelsen tyder på, at der generelt er ofret flere midler på renovering de seneste 3 år end det var oplyst i 2008 undersøgelsen. Det fremgår også, at halinspektørerne generelt vurderer idrætsanlæggenes tilstand som værende bedre, end det fremgik af undersøgelsen i 2008. Dog er der enkelte steder, hvor tilstanden vurderes for positivt.

Overraskende har undersøgelsen vist, at der fortsat kun er vedligeholdelsesplaner for godt halvdelen af de idrætsanlæg, som svarpersonerne har ansvar for.

Når det drejer sig om vurdering af behov for midler til renovering melder halinspektørerne samlet set et laverer behov, end det viste sig i 2008 undersøgelsen.

På baggrund af Grontmij's generelle erfaringer fra drifts- og vedligehold af idrætsidrætsanlæg og resultaterne fra bygningsgennemgangen, der sammenholder byggeteknikernes vurdering med Halinspektørernes, tyder undersøgelsens resultater på, at udgifter til omklædnings- og toiletforhold er undervurderet. Det skønnes, at "standarden" for disse områder generelt af halinspektørerne vurderes i bedre stand, end de reelt er. Tilsvarende skønnes det, at der kan forventes større behov for økonomi til installationer i jord, som ikke umiddelbart kan synes, men kræver nærmere undersøgelser at afdække. Endelig skønnes behovet for økonomi til renovering af facader at være højere, end halinspektørerne har vurderet for at stemme overens med byggeteknikernes vurdering af facadernes tilstand.

Vurderinger af behov for økonomi til reovering af svømmehaller vurderes at ligge særligt lavt i forhold til Grontmij's erfaringer for, hvad det generelt koster at reovere svømmehaller. Der må derfor forventes væsentligt større udgifter til reovering af svømmehallerne end undersøgelsen viser.

Spørgsmålene omkring økonomien på de enkelte områder ligger besvarelsen "Ved ikke" fra 9,8 % til 45,1 %. Dette har betydning for den samlede vurdering af behov for reovering og behov for økonomi hertil.

Resultaterne af halinspektørernes samlede angivelser af vurderede udgifter til reovering af idrætsanlæggene er skønsmæssigt justeret. Efterfølgende er der foretaget en forholdsmæssig beregning af det samlede behov i forhold til Lokale og Anlægsfondens opgørelser over antallet af haller i Danmark. De samlede udgifter til reovering af idrætsanlæggene i Danmark skønnes herved samlet at ligge i intervallet 3,9 – 8,8 mia. kr.

BILAG 1. 54 "GENGANGERE" VURDERING AF TILSTAND I 2008 OG I 2011

